

СТАНОВИЩЕ

относно научните трудове и учебната дейност

на доц. д-р Снежанка Костадинова Овчарова-Крачунова

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност

"професор"

в професионално направление 3.7 Администрация и управление по специалност
Икономика и управление (Човешки ресурси и устойчиво развитие)

обявен в ДВ бр.80 от 11.10.2019 за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър"

Рецензент: проф. д.ик.н. Анна Недялкова

Варненски свободен университет „ Черноризец Храбър“

Становището е изготвено на основание на посочените в ЗРАСРБ условия и ред за заемане на академична длъжност „професор“, Правилника за неговото прилагане и Инструкция 6 към Наредба 3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър". То касае документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър" (ДВ, бр.80 от 11.10.2019) и на интернет-страницата на университета. Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Администрация, управление и политически науки“ към Факултет „Международна икономика и администрация“. Представените по конкурса **документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3** за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър". Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс са подадени документи от **единствен кандидат**: доц. д-р Снежанка Костадинова Овчарова-Крачунова- ръководител катедра „Икономика“ на ВСУ „Черноризец Храбър“. Представени са дипломи, сертификати, справка за съответствие с минималните национални изисквания, справки за академичната дейност на кандидата, отзиви от потребителите за приложната значимост на изследванията и разработките й .

Представени са всички изисквани документи по ЗРАСРБ, правилника за неговото прилагане и вътрешната нормативна уредба на ВСУ. От обобщаващата справка е видно, че са **изпълнени минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“**. При изискуем минимум от 550 точки, кандидатката заявява 996.66.

Коректно е представена и необходимата информация за научна продукция, цитирания и научни и приложни приноси.

2. Данни за кандидата

Доц. д-р инж. Снежанка Овчарова е родена през 1966 г. Завършила е бакалавърска и магистърска степени в ТУ-Варна, специалност ТМММ. През 1989 г. постъпва на работа като технолог в научно-изследователския сектор на ТУ-Варна, а през 1990 г. печели конкурс за асистент в същия университет в катедра „Икономика, организация и управление на промишленото производство“.

От 1995 г. постъпва на работа във ВСУ „Черноризец Храбър“ в катедра „Мениджмънт“. Била е докторант на самостоятелна подготовка и има успешно защитата докторска дисертация по „Организация и управление на производството“(05.02.21) в 2001 г. От 2007 г. е доцент по същата научна специалност. Била е ръководител катедра „Международна икономика и политика“ от 2011 до 2015 г., а понастоящем ръководи катедра „Икономика“. Член е на АС на ВСУ „Черноризец Храбър“, експерт е към НАОА. Има необходимата аудиторна заетост в курсове от професионално направление икономиката и управлението във всички образователно квалификационни степени. Специализирала е в университета в Роцок, Германия. Изнасяла е лекционни курсове като гост преподавател по програма Еразъм в университети в Белгия, Полша и Румъния и Казахстан. Била е ръководител на научни форуми по редица проекти на ЕС.

Активен член е на Съюза на учените в България – Варна, на Българската асоциация за управление на хора и на Международната асоциация по устойчиво развитие. Владее английски, немски и руски език. Наградена е със сребърен медал на ВСУ по случай 20 години от създаването на университета.

3. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Доц. д-р Снежанка Овчарова има публикувани **общо 65 научни труда**, в т.ч. 2 самостоятелни монографии и 4 студии, 52 статии и доклади (32 самостоятелни и 20 в съавторство), 3 броя учебници (1 в съавторство), 3 учебни пособия и 1 книга по тематиката на дисертационния труд.

Научните трудове, с които доц. Сн. Овчарова участва в конкурса за академичната длъжност „професор“, съответстват на научната специалност, по която е обявен конкурсът, и са в следните области на икономиката и управлението:

- ☐ Управление на човешките ресурси (I, II.1, II.2, III.1, III.2, III.9, III.13, III.14, III.19, III.23, III.24, III.26, III.29 от Списъка на публикациите);
- ☐ Устойчиво развитие (I, III.2, III.5, III.6, III.7, III.9, III.10, III.11, III.17, III.18, , III.21, III.23, III.28);
- ☐ Управление на знанията (I, II.2, III.8, III.12, III.13, III.16, III.22, III.25, III.26, III.27, III.30);
- ☐ Интернационализация на бизнеса (III.3, III.4, III.15, III.20).

За участие в конкурса кандидатът доц. д-р Снежанка Овчарова е представил списък от **общо 35 заглавия**, в т.ч. 30 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, 2 студии, 1 монография, 2 броя учебници и учебни пособия. Всички, посочени в този раздел публикации, са извън рецензираните във връзка със защитата на дисертацията и конкурса за заемане на академичната длъжност доцент. От тях: **19 са на чужд език** (английски и руски), 26 са самостоятелни и 9 в съавторство. Броят на публикациите и техния общ обем показват висока публикационна активност, а съдържанието им касае в повечето случаи публичното оповестяване на резултати от научни и приложни изследвания на доц. Овчарова. Повече от половината от публикациите на доц. д-р Снежанка Овчарова са на чужди езици (английски, немски и руски), което извежда като предимство на кандидата доброто владение и ползване на чужди езици, което ѝ позволява да води курсове и да бъде научен ръководител на чуждестранни студенти и докторанти, както и да участва активно в международни научни форуми. Разработките ѝ свързани с Управление на знанията и Интернационализацията на бизнеса имат **иновативен характер** и по отношение на развитието на академичния профил на ВСУ.

С най-висока относителна тежест за конкурса е самостоятелната **монография** на кандидата „Управление на креативни хора в организационна среда“ (226 стр., рецензенти: проф. д.ик.н. Д. Канев и проф. д.ик.н. Кр. Ениманев). Монографията е по тема с безспорна **актуалност**. Тя поставя в центъра на научните търсения механизмите и институционалния инструментариум за формиране и реализация на пълния потенциал на човешките ресурси и превръщането им в човешки капитал. **Предметът и обектът** на изследването са заявка за оценка на процесите в условията на Четвъртата индустриална революция и дигитализацията. Поставените в разработката **осем задачи** са успешно изпълнени и открояват ясно **приносните моменти** на автора – систематизиране на теоретичната дискусия за киберфизическите системи, извеждане на спецификата на бизнес екосистемите, разработка на концептуален модел за управление на креативни хора в организационна среда. По всички критерии разработката може да се оцени като интелигентен избор, добра методика, коректен научен апарат, ясна авторова позиция. Тези качества са характерни за цялата научна продукция на кандидата по конкурса и доказват **системност и последователност на развитие на научните ѝ интереси, разширяване на предметното поле на научните ѝ изследвания и готовност да се покриват международните стандарти за качество**.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Доц. д-р Снежанка Овчарова е едни от първите асистенти, привлечени във ВСУ с конкурс. Това ми дава основание да заявя, че цялостното ѝ научно и педагогическо израстване е било пред очите ми и позволява да дам обобщени оценки. Вече 24 години тя е титуляр на лекционни курсове в ОКС „Бакалавър“ по следните дисциплини: „Управление на човешките ресурси“, „Публична администрация и мениджмънт“, „Мода и мениджмънт“, „Финанси и счетоводство“, „Международни икономически отношения“, „Проектна организация и управление“, „Устойчиво развитие в туризма“ и

„Производствен мениджмънт“, а в ОКС „Магистър“ има лекционни курсове по „Конкурентоспособност и управление на знанията“, „Устойчиво управление на бизнес организациите“, „Бизнес модели в кръговата икономика“, „Културен туризъм и стратифициране на човешките ресурси“, „Управление на човешките ресурси“, „Организационно структуриране в проектното управление“, „Управление на международни проекти“. Наборът от **лекционни курсове** сам по себе си е доказателство за готовност да се работи в широкия периметър на научното направление, да се идентифицират новите моменти и успешно да се включват в учебните планове и програми на университета. Към това добавяме и курсовете, четени на английски език - Human Resource Management“ и „Project management“ в ОКС „Бакалавър“ и „Event planning and Technology“ и „Organizational structuring in Project Management“ в ОКС „Магистър „.

С иновативния си подход към методите за обучение тя защитава не само придобитата си педагогическа правоспособност, но и активното си отношение към ключовите моменти от стратегията на ВСУ. Разработени са учебници, учебни помагала и електронни ресурси за провеждане на обучението. В този смисъл оценявам и добрите й **контакти със специалисти от практиката** и умението й да ги приобщи като заинтересована страна в процеса на изграждане на младите хора.

Атестат да работата на доц. Снежанка Овчарова са многото дипломанти, на които е била е **научен ръководител или рецензент**, както и броят на студентите й отличени с награди.

8. Научни и научно-приложни приноси на кандидата и цитирания

Приемам изцяло посочените от доц. Снежанка Овчарова приноси в Справката за приносите в областта на обявения конкурс, както и в Справката за цитиранията на научните й трудове и постановки.

9. Бележки и препоръки към кандидата:

Оценявайки високо както професионалните, така и личните достойнства на доц. Снежанка Овчарова отправям по-високи очаквания към нея в качеството й на професор на ВСУ, а те са:

- ✓ Да разшири дейността си за подбор и развитие на млади кадри с научен интерес в икономиката и мениджмънта;
- ✓ Да активизира потенциала на ръководената от нея катедра за изпълнението на стратегическите и оперативни задачи на университета;
- ✓ Да утвърждава в по-голяма степен проектно целевия и екипния подход в управлението на звената и академичните структури, в които участва.
- ✓ Да съдейства за пренастройване на връзките с бизнеса към реализацията на дуалния модел във висшето образование.

10. Заключение

Всички по-горе направени констатации и оценки на научното творчество и преподавателската дейност на доц. д-р Снежанка Костадинова Овчарова-Крачунова ми дават основание да оценя, че тя напълно покрива критериите за най-високата академична длъжност “професор” и да гласувам положително за заемане на длъжността във Варненския свободен университет в професионално направление 3.7 Администрация и управление по научна специалност „Икономика и управление“ (Човешки ресурси и устойчиво развитие).